

25.6.2026

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo.mmm@gov.fi

Asia: Lausunto koskien karhukiintiöasetusta metsästysvuodelle 2026–2027

Viite: Lausuntopyyntö Dnro VN/16430/2026

Johdanto

Maa- ja metsätalousministeriö pyytää lausuntoja asetusluonnoksesta karhun metsästyksen rajoittamiseksi metsästysvuodelle 2026–2027. Poronhoitoalueelle esitetään 85 karhun kiintiötä (15 läntinen, 70 itäinen). Poronhoitoalueen osalta maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa esitetään suurin sallittu saalismäärä karhun rauhoituksesta poikkeamiseksi sekä aluerajoitus, joka perustuu metsästyksessä säädettyistä poikkeusluvista annetun valtioneuvoston asetuksen (452/2013) 8 pykälän 2 momenttiin, jonka mukaan karhun poronhoitoalueella tapahtuvaa metsästystä varten maa- ja metsätalousministeriö määrää erikseen kiintiöt itäiselle poronhoitoalueelle sekä läntiselle poronhoitoalueelle.

Suomen karhukannan hoitosuunnitelmassa määriteltiin kannanhoitoalueet, jossa poronhoitoalue säilyi ennallaan ja aiemmin muun Suomen kannanhoitoalue jaettiin neljään kannanhoitoalueeseen: itäiseen, eteläiseen, keskiseen ja läntiseen kannanhoitoalueeseen. Tämä asetus ei koske edellä mainittuja muita kannanhoitoalueita, vaan niiden metsästyksen järjestämisestä säädetään erikseen myöhemmin.

Saamelaispaliskunnat ry on vuonna 2018 perustettu yhdistys, johon saamelaisten kotiseutualueen¹ 13 paliskunnasta kuuluvat seuraavat 12 paliskuntaa; Hammastunturi, Kaldoaivi, Käsivarsi, Lappi, Muddusjärvi, Muotkatunturi, Näkkälä, Näätamö, Paatsjoki, Paistunturi, Sallivaara ja Vätsäri. Edellä mainituissa paliskunnissa harjoitetaan saamelaista perinteistä poronhoitoa, jota suojaa perustuslain 17.3 §:n sisältämä saamelaiskulttuurin heikentämiskielto. Yhdistyksen toiminnan tarkoitus on saamelaispaliskuntien poronhoidon edistäminen ja edunvalvonta. Saamelaisten kotiseutualueen paliskunnat osakkaineen ovat saamelaisen poronhoidon oikeudenomistajia ja oikeudenhaltijoita sekä omilla alueillaan toimivia itsenäisiä yksiköitä. Paliskunnat ovat saamelaisen poronhoidon ja elinkeinon ensisijaisia edustajia, mitä kaikkien osapuolien tulee kunnioittaa ja ottaa huomioon päätöksenteossa.

Taustatietoja

Saamelaisten kotiseutualueelta itäiseen kiintiöalueeseen kuuluvat Inarin, Sodankylän ja Utsjoen kunnat. Saalistilaston perusteella kyseisten kuntien alueella kaadettiin 10 karhua, joista 4 kaadettiin heti pyynnin alussa eli 21.–24.8., ja loput pyynnin loppupuolella 28.9.–31.10. Edellisistä vuosista poiketen itäisestä kiintiöstä jäi 5 karhua kaatamatta. Pynnin viimeinen kaato oli 31.10.2026 Sodankylässä.

¹ Laki saamelaiskäräjistä 974/1995, 4 §

Vastaavasti saamelaisten kotiseutualueelta läntiseen kiintiöalueeseen kuuluu Enontekiön kunta, jonka alueella ei kaadettu yhtään karhua. Pohjoisin naapurikunta läntisellä kiintiöpuolella, missä on kaadettu karhu, on ollut Kittilä, jossa oli 2 kaatoa ja jotka tapahtuivat 5.9.2026. Viimeinen läntisen kiintiön karhu kaadettiin jo 21.9.2026 Iissä.

Huolimatta viime vuoden poikkeamasta usein tilanne on ollut se, että karhunpyynnin aloituksen jälkeen kiintiö täyttyy varsin nopeasti kiintiöalueiden eteläosien kaadoista, jolloin kiintiöalueiden pohjoisosiin lupakarhujen pyyntimahdollisuutta todellisuudessa ei muodostu. Selittäväenä tekijänä on metsästykseseen vaikuttavat luonnonolosuhteet ja metsäautotieverkosto, jotka poikkeavat hyvin merkittävällä tavalla toisistaan poronhoitoalueen pohjois- ja eteläalueiden välillä. Eteläisemmällä alueella pyyntiä on mahdollista suorittaa ja koordinoida tieverkostoon tukeutuen, mikä mahdollistaa tehokkaan pyynnin ja pienentää koirien rasittumista. Merkittävästi korkeampi puusto luo myös tehokkaan varjostuksen ja suojan, jolloin kuumuus ei tehostu auringonpaisteesta vastaavalla tavalla kuin saamelaisten kotiseutualueella.

Pohjoisella alueella metsäautotieverkosto on merkittävästi harvempi ja etäisyydet ovat huomattavasti pidempiä pisteiden välillä. Käytännössä tämä merkitsee, että karhunpyynnin yhteydessä metsästäjä joutuu kävelemään merkittävästi pidemmän matkan, kuten myös pyynnissä avustava koira. Ilmastonmuutoksen myötä lämmenneiden syksyjen vuoksi karhunpyynnin aloituksen aikaan lämpötila on edelleen liian korkea, jotta metsästäjät ja koirat pystyvät etenemään maastossa riittävän matkan metsästyksen onnistumiseksi. Matalamman puuston tai sen puutteen vuoksi auringon vaikutus nostavasti jo lämpimään ilmaan on merkittävä läkähdyttävä tekijä koirien työskentelyssä. Aurinko myös paistaa pohjoisessa korkeammalta ja pitempään, jolloin yön viilentävä vaikutus on lyhyempi kuin eteläisemmällä poronhoitoalueella. Lisäksi useat alueen paikalliset metsästäjät ovat kiinni hirvenpyynnissä syyskuun alusta alkaen. Saamelaisten kotiseutualueella karhun kevätpyyntiä on harjoitettu aiemmin edellä mainituista syistä.

Taloudellisesta näkökulmasta katsottuna on ongelmallista, että suurin osa kaadoista tapahtuu alueella, jossa poromäärät ovat pienempiä, suurimpien paliskuntien jäädessä täysin ulos kiintiömahdollisuuden käyttämisestä porotuhojen ennaltaehkäisemiseksi.

Suurpetovahingot tilastojen valossa

Suomessa maasuurpetojen aiheuttamista löydetyistä vahingoista noin 95 % kohdistuu poroihin. Tutkimusten mukaan suurpedot tappavat vuosittain arviolta 25 000–35 000 poroa², mutta vain noin viidennes löytyy maastosta. Olosuhteet maastossa ja haaskansyöjät hävittävät raadot nopeasti, ja koska korvauksen saaminen edellyttää tuoreen raadon löytymistä ja kuolinsyyn todentamista, suurin osa vahingoista jää kirjaamatta ja näin ollen korvaamatta.

Suurpedot aiheuttavat merkittäviä tappioita eri vuodenaikoina. Ahma saalistaa ympäri vuoden ja voi kevättalvella tappaa yhden yön aikana kymmenenkin poroa, usein varastoiden lihaa myöhempää käyttöä varten³. Ilves tappaa myös ympäri vuoden, mutta erityisesti talvella, koska se ei pysty hyödyntämään jäätynyttä saalista⁴. Karhu tappaa poroja koko poronhoitoalueella läpi vuosittaisen heureillä olon aikansa, mutta erityisen suuria vahinkoja se tekee porotokissa keväällä ja alkukesällä. Karhun ruokalistalla on runsaasti vassoja, sillä karhun lihansyönnin huippukausi ja porojen vasontakausi

² Paliskuntain yhdistys. Lausunto 4.12.2024. Dnro 400/2024

³ Paliskuntain Yhdistys 2025. Ahma (Gulo gulo). <https://paliskunnat.fi/py/porovahingot/petoelainvahingot/ahma/>.

⁴ Paliskuntain Yhdistys 2025. Ilves (Lynx lynx). <https://paliskunnat.fi/py/porovahingot/petoelainvahingot/ilves/>.

ajoittuvat samaan vuodenaikaan, touko-kesäkuulle. Karhu syö saaliinsa useimmiten kokonaan, mikä vaikuttaa tilastoitujen karhuvahinkojen määrään.⁵ Susien aiheuttamat vahingot ovat lisääntyneet viime vuosien aikana voimakkaasti.

Saamelaispaliskunnat ry arvioi, että ilmastonmuutoksen mukanaan tuoma pidempi sulan maan aika tulee lisäämään petovahinkoja entisestään, koska poronhoitajien maastossa liikkuminen on hankalampaa ja vastaavasti petojen taas helpompaa. Siksi myös petovahinkojen löytäminen vaikeutuu sulan maan aikana. Saamelaispaliskunnat ry:n mukaan lämpenevä ilmasto tulee vaikuttamaan myös niin lumen määrään kuin sen laatuun, mikä puolestaan tarkoittaa ahmavahinkojen suurta vahinkoa tilanteessa, jossa lunta on paljon tai lumessa on ahman muttei poron kantama jääkerros. Poronhoitajat ovat huomioineet, että karhut menevät myöhemmin talviunille ja heräävät aiemmin.

Riistavahingot.fi-sivuston tilastojen mukaan karhu on aiheuttanut poronhoidolle seuraavia vahinkoja:

- vuonna 2023 yhteensä 770 vahinkotapahtumaa, vahingon määräksi arvioitu 1 118 232 €
- vuonna 2024 yhteensä 990 vahinkotapahtumaa, vahingon määräksi arvioitu 1 434 697 €
- vuonna 2025 yhteensä 1128 vahinkotapahtumaa, vahingon määräksi arvioitu 1 649 188 €
- 1.1.–24.6.2026 yhteensä 401 vahinkotapahtumaa, vahingon määräksi arvioitu 739 558 €

Saamelaispaliskunnat ry:n esitykset

Saamelaispaliskunnat ry esittää, että

1. karhukiintiötä lisätään 15 kiintiöluvalla siten, että läntisen alueen kiintiö olisi 25 ja itäisen alueen 75.
2. poronhoitoalueen läntiselle ja itäiselle alueelle myönnetystä kiintiöstä varataan saamelaisten kotiseutualueelle erillinen 15 karhun kiintiö, joka on voimassa 20.8.–15.10. välisen ajan. 15 karhun kiintiöstä 10 varattaisiin itäiseen kiintiöalueeseen kuuluviin saamelaisten kotiseutualueen kuntiin ja 5 läntiseen kiintiöalueeseen. Mikäli tuona aikana saamelaisten kotiseutualueelta ei ole kaadettu kaikkia erilliskiintiöön varattuja karhuja, vapautuvat käyttämättä jääneet luvat myös muualla käytettäväksi metsästyskauden loppuun. Saamelaisten kotiseutualueen erilliskiintiötä pilotoidaan kolmen vuoden ajan ja saatujen tuloksien perusteella päätetään jatkosta.
3. mikäli karhun poronhoitoalueella tapahtuvaa metsästystä varten maa- ja metsätalousministeriön määräämä kiintiö täyttyy ennen pyyntikauden päättymistä (31.10.), ministeriö määrää 20 karhun lisäkiintiön.
4. Inarissa mahdollistetaan karhun kevätpyynti, jota varten myönnetään lisäksi 20 karhun kiintiö.

Lopuksi

Niin saamelaisten kotiseutualueella kuin muuallakin poronhoitoalueella petojen määrä on kokonaisuudessaan täysin kestävämmällä tasolla, mikä tosiasiallisesti vaarantaa niin saamelaisen kuin suomalaisen poronhoidon tulevaisuuden. Valtion on välittömästi pyrittävä löytämään keinoja tilanteen korjaamiseksi. Nykyinen tilanne on eettisesti, taloudellisesti ja inhimillisesti kallis, vaarallinen ja tuhoisa kaikille osapuolille.

⁵ Paliskuntain yhdistys 2025. Karhu (*Ursus arctos*). <https://paliskunnat.fi/py/porovahingot/petoelainvahingot/karhu>.

Inarissa 25.6.2026

Tiina Sanila
puheenjohtaja
sami.balgosat@gmail.com

Saamelaispaliskunnat ry:n hallitus on hyväksynyt lausunnon sähköpostitse 25.6.2026.

Tiedoksi

Saamelaiskäräjät info@samediggi.fi
Paliskuntain yhdistys kirjaamo@paliskunnat.fi
Porotuottajat ry juha.kujalanporotila@gmail.com